

Pvm: 28.6.2019

Dnro: POSELY/646/2019

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) soveltamisesta yksittäistapauksessa

HANKE

Nautaeläinsuojan laajennus, Lapinlahti

HANKKEESTA VASTAAVA

Korhonen Jarmo ja Satu

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava on 20.3.2019 hakenut Itä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI) ympäristölupaa olemassa olevan nautaeläinsuojan laajennukselle. Itä-Suomen AVI on lupaviranomaisen roolissa 16.4.2019 tiedustellut Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemystä siitä, tuleeko sen käsiteltävänä olevaan hankkeeseen soveltaa myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). ELY-keskus on 25.4.2019 ilmoittanut AVI:lle ja hankkeesta vastaavalle, että se tulee ratkaisemaan YVA-menettelyn soveltamista koskevan kysymyksestä YVA-lain 3 §:n 2 momentin ja 13 §:n tarkoittamalla yksittäistapauspäätöksellä.

ASIAN KÄSITTELY

Muiden viranomaisten kuuleminen

Ennen päätöksen tekemistä ELY-keskus on YVA-lain 13 §:n 1 momentin mukaisesti varannut hankkeen sijaintikunnan (Lapinlahti) ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden esittää oman näkemyksensä YVA-menettelyn tarpeellisuudesta sekä päätöksenteossa huomioon otettavista seikoista. Tämä on 22.5.2019 (§ 40) antamassaan lausunnossa todennut asiassa seuraavaa.

Hanke sijoittuu kaavoittamattomalle maa- ja metsätalousvaltaiselle haja-asutusalueelle, jossa eläinten kasvatus on tavanomaista toimintaa. Alueen lähimmät häiriintyvät kohteet ovat maanviljelyspaikkoja. Lähimpiin vapaa-ajankäytössä oleviin rakennuksiin on rakennusrekisterin mukaan matkaa yli 1,5 km.

Maiseman kannalta laajennus ei muuta nykyistä tilannetta olennaisesti, koska uudet tuotantorakennukset tulevat olemassa olevien rakennusten yhteyteen ja läheisyyteen. Uusi iso lietesäiliö tulee tieltä ja naapureista katsottuna rakennusten suojaan.

Eläinsuojatoiminta ei sijoitu tärkeälle pohjavesialueelle eikä sen läheisyydessä ole erityisiä luonto-, maisema- tai kulttuuriarvoja.

Tilan suunnitelma maidontuotannon laajentamiseksi on Lapinlahden alueella, kuten myös koko Pohjois-Savon alueella, merkittävän suuri. Hankkeen pääasialliset ympäristövaikutukset ovat toiminnan laajennuksesta aiheutuvien hajuhaittojen ja liikennemäärien lisääntyminen. Eläinyksikönmäärä kasvaa laajennuksen myötä melkein nelinkertaiseksi. Lapinlahden ympäristölautakunta katsoo kuitenkin, että toiminnan vaikutuksia ympäristöön ja asianosaisten elinolosuhteisiin pystytään riittävän suurella tarkkuudella arvioimaan ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupakäsittelyssä. Siten ympäristövaikutusten arviointimenettely ei todennäköisesti toisi merkittävästi lisää tietoa hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointiin. Ympäristöluvassa voidaan myös asettaa määräyksiä toiminnasta aiheutuvien päästöjen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus on ennen päätöksen tekemistä varannut hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden esittää vastineensa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnosta. Vastineessaan (9.6.2019) hankkeesta vastaava toteaa olevansa kunnan ympäristölautakunnan kanssa samaa mieltä siitä, ettei YVA-menettelyllä ole hankkeesta merkittävää hyötyä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

ELY-keskus on todennut, että hankkeesta vastaavan AVI:lle toimittama ympäristölupahakemus (20.3.2019, dnro ISAVI/2422/2019, täydennys 5.5.2019) liitteineen, ELY-keskuksella nykyisestä toiminnasta ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan yhteydessä kertyneet tiedot sekä edellä jo mainittu kuulemismateriaali muodostavat riittävän tietopohjan yksittäistapauspäätöksen tekemiselle. (YVA-laki 12 § ja hallintolaki 434/2003 31 §)

Ympäristölupahakemuksessa hanketta ja sen vaikutuksia on kuvattu seuraavasti.

Hankkeen kuvaus

Kyseessä olevalla tilalla on voimassa oleva Pohjois-Savon ympäristökeskuksen myöntämä ympäristölupa (dnro PSA-2009-Y-288-113, pvm. 30.11.2009) 150:lle lypsylehmälle, 137:lle hieholle ja 30:lle alle 6 kk ikäiselle eläimelle (yht. 2840 eläinyksikköä). Nyt kyseessä olevassa laajennuksessa ympäristölupaa haetaan eläinsuojan laajentamiseen 768:lle lypsylehmälle, 226:lle yli 12 kk hieholle, 173:lle 6–12 kk hieholle ja 180:lle alle 6kk vasikalle. Tilalla tuotetaan tällä hetkellä vuodessa noin 2,3 miljoonaa litraa maitoa. Laajennuksen jälkeen täydessä toiminnassa tilalla tuotetaan 7,4 miljoonaa litraa maitoa vuodessa.

Tilalla on tällä hetkellä lypsylehmien käytössä pihattonavetta, jossa on paikat 224 lypsylehmälle. Navetta on lietelantajärjestelmällä. Tämän lisäksi tilalla on kuivikepohjalla oleva vasikkala, jossa on paikat 100:lle alle 6 kk:n ikäiselle vasikalle sekä nuorkarjanavetta lietelantajärjestelmällä, jossa paikkoja 80:lle alle 6 kk:n ikäiselle vasikalle ja 53:lle 6–12 kk:n ikäiselle hieholle. Tilalla on käytössään myös erillinen vuokranavetta, joka

sijaitsee noin 600 metrin päässä em. tilakeskuksesta. Vuokranavetassa on paikat 117 eläimelle. Vuokranavetan toiminnalla on oma erillinen Lapinlahden kunnan ympäristölautakunnan v. 2015 myöntämä ympäristölupa.

Laajennuksen jälkeen olemassa oleva lypsykarjanavetta jää entiseen käyttöön. Tämän lisäksi laajentaminen edellyttää uudisrakentamista (mm. rakennettava nuorkarjanavetta, lypsykarjanavetta). Olemassa olevaan vuokranavettaan sijoittuu laajennuksen jälkeen 12-24 kk:n ikäisiä hiehoja 150 kpl. Uusi lypsylehmänavetta rakennetaan 2010 valmistuneen lypsylehmänavetan jatkoksi niin, että rakennuksista tulee yhtenäiset. Nuorkarjanavetta, lietesäiliö ja säilörehukenttä tulevat olemassa olevien navettarakennusten takapuolelle ilmansuunnassa etelään.

Lypsylehmät ovat lietelannalla, hiehoista 196 yli 12 kk:n ikäistä, 53 6–12 kk:n ikäistä ja 80 alle 6 kk:n ikäistä ovat lietelannalla. Kuivikelannalla on 100 alle 6 kk:n ikäistä eläintä. Lantaa varastoidaan sekä kuivikelantana että lietteenä. Tilalla on neljä olemassa olevaa omaa lietesäiliötä (yht. 6950 m³) ja tämän lisäksi rakennetaan uusi 14 000 m³:n lietesäiliö. Omaa lietelantalatilavuutta on tämän jälkeen yhteensä 20 950 m³. Olemassa olevat lietesäiliöt ovat betoni- ja kumirakenteisia ja rakennettava lietesäiliö on tarkoitettu toteuttaa kumirakenteisena. Säiliöiden ympärillä on aidat. Lietesäiliöt täytetään altapäin ja niihin muodostuu luonnollinen kuoretuma. Kuorettumaa voidaan tarvittaessa tehostaa ohuella turvelisäyksellä. Vuokra- tai sopimussäiliötä on käytävissä 8450 m³. Säiliöt ovat betonirakenteisia ja säiliöiden ympärillä on verkot. Lietesäiliöiden yhteydessä on kovapohjaiset kuormausalueet, mistä mahdolliset kuormauksen aikana syntyneet valumat on helppo havaita ja poistaa. Lietelantaloissa varastoidaan lannan lisäksi navetan jätevesiä sekä mahdollisia säilörehun puristenesteitä.

Vanhan navetan yhteydessä on rehujätteen varastointiin sekä vasikkalasta ja poikimakarsinoista syntyvään kuivikelannan varastointiin kuivikelantalatilaa 1200 m³. Lantala on betonirakenteinen ja katettu. Tulevan hiehokasvattamon jatkeeksi rakennetaan 3000 m³ kuivalantalat. Kuivikemateriaaleina käytetään olkea, turvetta ja kutteripurua. Laidunnus- ja jaottelualueita ei ole käytössä.

Maituhuonejätevesiä syntyy vuodessa noin 200 m³ ja eläinsuojan muita pesuvesiä noin 2800 m³. Jätevedet johdetaan lietesäiliöön ja käsitellään lannan käsittelyn yhteydessä. Eläinsuojassa sijaitsevan WC:n jätevedet johdetaan 5 m³:n umpisäiliöön. Säiliö tyhjennetään kaksi kertaa vuodessa ja jätevedet toimitetaan Varpaisjärven jätevedenpuhdistamolle.

Säilörehua varastoidaan olemassa oleviin kattamattomiin betonirakenteisiin siiloihin 1700 tn, rakennettavaan vesitiiviiseen asfalttikenttään 12 000 tn ja tilakeskuksesta kauimpana olevien lohkojen rehupyöröpaaleihin 3600 tn. Siiloista ja säilörehukentältä puristeneste johdetaan lietesäiliöihin. Pyöröpaalit avataan syöttöä varten siilossa, mistä mahdollinen puristeneste menee lietesäiliöön.

Kaikki toiminnassa syntyvä lanta (liete ja kuivikelanta), puristenesteet, rehujätteet ja lietesäiliöön menevät navetan vedet levitetään pelloille. Tilalla on omaa peltoa 61 ha, vuokrapeltoja 254 ha ja sopimuspeltoja lannanle-

vitykseen 410 ha. Peltoa lannanlevitykseen luvanhakuvaiheessa on käytettävissä yhteensä 725 ha. Lannanlevitysalan laskennallinen tarve yhteensä molempien ympäristölupien enimmäiseläinmäärille on vähintään 754 ha. Peltoa on saatavilla rehuntuotantoon ja lannanlevitykseen vuokra- tai sopimuspeltolina tarvittava määrä eläinmäärän kasvaessa, koska alueella on useita lopettavia karjatilajoja.

Kulku tilalle tapahtuu Paasikoskentien kautta. Maitoauto käy joka päivä ja eläimiä kuljetetaan kerran viikossa. Rehutäydennyksiä tulee kerran kuukaudessa ja muita tarvikkeita toimitetaan tilalle 2–3 kertaa kuukaudessa. Tilan sisäinen liikenne tapahtuu pääasiassa paasikoskentietä pitkin peltojen, vuokranavetan ja tilan välisessä liikenteessä. Liikennehuiput ajoittuvat kylvö-, lannoitus- ja sadonkorjuutöiden aikoihin, jolloin liikennettä on joka päivä noin kahden viikon ajan.

Tyyppi	Ajoneuvoa/vrk, keskiarvo	Ajoneuvoa/vrk, min	Ajoneuvoa/vrk, max
Raskas liikenne	2	1	3
Kevyt liikenne	4	2	6

Kaikki tilalla käytettävä vesi (12 000 m³) tulee Korpisen vesiosuuskunnalta.

Polttoöljy varastoidaan kahdessa 2 000 litran säiliössä. Säiliöt on sijoitettu katettuun, valuma-altaalla varustettuun varastoon. Säiliöt on varustettu laponestolla. Polttoainesäiliöiden tankkausletku on varustettu ylitäytön estolla. Tankkauspaikka on kiinteä betonipohja. Muita tilalla säilytettäviä kemikaaleja ovat peltolannoitteet, torjunta-aineet sekä säilöntä- ja pesuaineet sekä voiteluaineet (öljyt). Rehunsäilönnässä käytetään biologisia säilöntäaineita ja niitä säilytetään navetan toimistotiloissa olevassa pakastimessa tai käyttökaudella jääkaapissa. Kasvinsuojeluaineita (50 kg) säilytetään kasvinsuojeluainekaapissa käyttökaudella. Käyttökauden ulkopuolella kasvinsuojeluaineita ei ole varastoituna. Lannoitteita (120 t) varastoidaan katetussa varastossa lavojen päällä. Eläinsuojassa käytettävät pesu- ja desinfiointiaineet (2 400 kg) säilytetään lypsylehmänavetassa robottien edustalla. Pesu- ja desinfiointi aineita ei ole varastoituna muuta kuin käytössä oleva tarve. Eläinten lääkkeitä säilytetään navetalla lääkekaapissa. Öljyt varastoidaan huoltohallissa betoni pohjalla alkupe-
räisissä metalliastioissa. Varastossa enimmillään 600 l öljyä. Jäteöljy varastoidaan 1 000 litran konttiin, mistä öljyn kierrättäjä käy sen hakemassa kerran vuodessa.

Kuolleet eläimet odottavat noutoa ladossa betonipohjalla sekä pressulla suojattuna.

Hankealueen nykytilakuvaus ja hankkeesta vastaavan arvio ympäristövaikutuksista

Tilakeskus sijaitsee maatalousvaltaisella haja-asutusalueella Lapinlahden kunnan Kärsämäen kylässä, Ruostepuro-tilalla (402-426-6-11). Talouskeskuksen ympäristössä on peltoja ja metsää. Navetan ja asuinrakennuksen välissä kulkee Paasikoskentie. Lähin asuinrakennus on noin 400 metrin päässä.

Alueella ei ole voimassa olevaa kaavaa, mutta tilakeskus sijaitsee maatalousvaltaisella alueella eikä lähistöllä ole toiminnasta häiriintyviä kiin-

teistöjä tai kohteita tai toimintaan häiritsevästi vaikuttavia kiinteistöjä, toimintoja tai kohteita. Lähistöllä ei ole muinaismuisto- tai kulttuuriperintökohteita.

Toiminnan riskejä ovat tulipalot, lantavarastojen vuodot, polttoöljyvuodot ja eläintaudit. Palokuormaa vähennetään yleisellä siisteydellä. Navetta varustetaan hälytysjärjestelmällä. Kaikki koneet ja laitteet pidetään kunnossa ja suojarakenteet paikoillaan. Kaikki tulityöt tehdään siihen tarkoitukseen varatussa tilassa ja jos tulitöitä tehdään muualla, varataan riittävästi sammutuskalustoa lähelle. Ensisammutuskalusto pidetään kunnossa. Tieyhteys on navetan ympäri ja kaikki hätäpoistumistiet pidetään vapaina. Lietesäiliöt ja lantavarastot on tehty ja tullaan tekemään hyväksytyistä materiaaleista ja rakennusohjeiden mukaan. Lantavarastojen kunnan tarkkailu tehdään aina säiliön tyhjennyksen yhteydessä ja muulloinkin tarkkaillaan mahdollisia vuotoja ja vaurioita rakenteissa. Jos lantavaraston rakenteissa sattuu vakava onnettomuus, valumat rajataan kairavinkoneella. Polttoainevuotojen varalta säiliöitä tarkkaillaan jatkuvasti. Vuodot imeytetään imeytysaineeseen, jota on varastossa. Vuodoista ilmoitetaan palokunnalle. Navetassa on hygieniateinen ja turhia vierailuja navettaan vältetään. Lintujen ja jyräjien pääsy navettatiloihin pyritään estämään verkoilla. Eläintautitapauksissa vaarasta ilmoitetaan kunnan eläinlääkärille, meijerille ja teurastamolle ja noudatetaan viranomaisten antamia ohjeita.

Ympäristölupahakemuksessa toiminnasta syntyviksi jätteiksi on ilmoitettu seuraavaa:

Jätelaji	Kokonaispaino (t/a)	Sijoitustapa/vastaanottaja
Lietelanta	21 000	Omat/vuokra- ja sopimuspellot
Kuivikelanta	4,2	Omat/vuokra- ja sopimuspellot
Rehujäte	60	Omat/vuokra- ja sopimuspellot
Yhdyskuntajäte	5	Varpaisjärven jätevedenpuhdistamo
Ongelmajäte	1	Lassila Tikanoja
Käytöstä poistetut renkaat	0,4	Vianor
Metalliroму	0,6	Kuusakoski Oy
Kuolleet eläimet	30	Honkajoki Oy
Sadon käsittelymuovit	5	Ekokem Oy

Navetoiden toiminnasta ei juuri synny ulospäin kantautuvaa melua. Melua aiheutuu traktoreilla tehtävistä töistä. Tilakeskuksen ympärillä tehtävistä traktoritöistä kuuluva melu ei kuulu lähimpiin naapureihin saakka. Asutusten ympärillä sijaitseville peltolohkoille traktori työt pyritään tekemään päiväaikaan kello 07:00–21:00 välillä niin, että meluhaitta asukkailla olisi mahdollisimman vähäinen.

Olemassa olevassa lypsylehmanavetassa on luonnollinen ilmanvaihto. Rakennettaviin nuorkarja- ja lypsylehmanavettaan tulee myös luonnollinen ilmanvaihto. Korvausilma tulee rakennusten sivuilta seinän katon välisestä raosta tai lämpimällä säällä auki olevista verhoista. Ilma poistuu

painovoimaisesti katon harjan hormeista tai auki olevasta harjasta. Vanhassa nuorkarjanavetassa on koneellinen ilmanvaihto, missä korvausilma tulee luukuista seinän yläosasta ja poistuu imureilla harjan kautta. Navetoista syntyvillä päästöillä ei ole vaikutusta alueen ilmanlaatuun. Tiilikkaojen vanha uoma on lähimmillään sadan metrin päässä olemassa olevasta karjarakennuksesta ja uuden rakennukset tulevat sen takapuolelle, kauemmas uomasta.

Rakennuspaikalla maaperä on hiesupitoista. Maalaji pysyy samana kalliioon saakka. Kallio tulee vastaan lähellä kymmentä metriä. Tilakeskukseen vaikutusalueella ei ole pohjavesialueita. Eläinsuojan lähetyksillä ei ole talousvesikaivoja. Lähin pohjavedenotto sijaitsee yli kolmen kilometrin päässä. Hankkeella ei ole vaikutusta pohjaveden käyttöön. Lannanlevitysalasta noin 5 ha sijaitsee pohjavesialueella, jolle lietelannan levitys on kielletty kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Kuivalannan levitys tälle alueelle on sallittu.

Tilakeskuksessa ei ole lämmitystä eikä sellaiseen ole tarvetta. Tilan tämänhetkinen sähkönkulutus on ollut vuositasolla n. 300 000 kWh. Arvion mukaan laajennuksen jälkeen sähkönkulutus olisi n. 500 000 kWh.

Vaikutusten tarkkailu ja haittojen lieventäminen

Toiminnan aikana lietesäiliöiden kuntoa tarkkaillaan aina säiliöiden tyhjennysten/täyttöjen yhteydessä, vähintään kaksi kertaa vuodessa. Mahdolliset korjaukset ja tiivistykset tehdään heti tarpeen niin vaatiessa. Polttoainesäiliöiden kunto tarkastetaan säiliöiden tyhjennettyä. Täyttö on noin kerran kuukaudessa. Lannanlevityskaluston kunto tarkastetaan aina käytön yhteydessä mahdollisten rikkoutumisten varalta, jotta vuotoja ei pääse syntymään.

Rakennusten ja lietesäiliöiden salaojituksista pystytään tarkkailemaan mahdolliset vesistöihin menevät päästöt. Navetasta syntyy jätevettä tankin-, lypsyrobottien- ja rakennusten pesusta. Nämä vedet johdetaan lietesäiliöön. WC-vedet menevät umpisäiliöön, jonka kiinteistöhuoltoryttäjä käy tyhjentämässä kaksi kertaa vuodessa ja toimittaa jäteveden Varpaisjärven puhdistamolle.

Toiminnassa syntyvistä jätteistä, niiden hyödyntämisestä tai käsittelemisestä tai toimittamisesta keräyksiin pidetään kirjaa ja tiedot raportoidaan vuosittain ympäristöhallinnon sähköisen järjestelmän kautta.

Nykyisestä toiminnasta on pidetty kirjaa ja tehty vuosiyhteenveto ympäristöhallinnon sähköiseen ilmoitusjärjestelmään. Ilmoituksista ja kirjanpidosta käy ilmi:

- tiedot eläinmääristä;
- tiedot lannan määrästä ja levityspeltojen pinta-alasta;
- jäljennökset uusista tai muutetuista lannan vastaanottosopimuksista;
- tiedot kuolleitten eläinten määrästä, toimituspaikoista ja käsittelyta-voista;
- tiedot jätelajeista ja -määristä sekä niiden toimituspaikoista;
- tiedot lantavarastojen tyhjennyksen yhteydessä tehdyistä rakenteiden kunnan tarkkailusta;

- tiedot eläinsuojien toiminnassa tapahtuneista häiriötilanteista tai muista poikkeuksellisista tilanteista sekä niiden aikana syntyneistä päästöistä ja jätteistä.

Lypsylehmänavetassa sekä nuorkarjanavetassa käytetään luonnollista ilmanvaihtoa. Sellainen on myös nykyisessä lypsylehmänavetassa. Valaistuksessa hyödynnetään LED-tekniikkaa. Nuorkarjanavetan yhteyteen rakennettavaan kuivalantalaan tulee katto. Olemassa olevat kuivalantalat/rehutähdvarastot ovat myös katon alla. Lietelantaloissa lannan kuorettuma toimii kelluvana katteena. Kuorettumaa voidaan tarvittaessa edistää puhaltamalla pintaan ohut kerros turvetta. Liete levitetään pelolle olemassa olevalla multaavalla kalustolla valumien minimoimiseksi. Lietelanta sekä kuivalannat, rehutähteet ja puristenesteet pyritään hyödyntämään mahdollisimman hyvin peltojen lannoitteina ja näin vähentämään teollisten lannoitteiden käytön tarvetta. Hyvin suunnitellulla viljelykierrolla sekä lajikevalikoimalla pystytään minimoimaan kasvinsuojeluaineiden käyttö. Syväjuurisia nurmikasveja pitämällä kierrossa mukana pystytään hyödyntämään niiden maanrakennetta parantava vaikutus ja näin estämään maantiivistymistä ja ravinteiden hukkaan valumista. Maidon jäähdytyksessä käytetään maidon esijäähdytystä, missä maito menee kylmävesipakan läpi ennen tankkiin menoa. Maidosta johtunut lämmin vesi hyödynnetään lehmien juomaveteen. Toiminnassa syntyvät jätteet ovat suurelta osin joko itse hyödynnettäviä (lannat, rehutähteet) tai keräysten kautta hyödynnettäviä (pahvit, suursäkit).

Hankkeesta vastaavan näkemys YVA-menettelyn soveltamistarpeesta

Hankkeesta vastaava on todennut, että sen näkemyksen mukaan hanke ei edellytä YVA-menettelyä.

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Jarmo ja Satu Korhosen nautaeläinsuojan laajennukseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Hankkeen suhde hankeluettelohankkeisiin

YVA-menettelyssä aina arvioitavat hankkeet ja niitä koskevat muutokset on lueteltu YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. (YVA-laki 3 § 1 momentti) Hankeluettelon eläintenpitoa koskevien kohtien 1 a–c mukaisesti YVA-menettelyä sovelletaan aina a) kanaloihin, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa; b) sikaloihin, joissa kasvatetaan yli 3 000 sikaa (paino yli 30 kg/sika) tai 900 emakkoa sekä c) turkistarhoihin, jotka on tarkoitettu vähintään 16 000 siitosnaarasmerkille tai -hillerille pentuineen taikka vähintään 7 000 siitosnaarasmerkille tai -supikoiralle pentuineen.

Lypsykarjatilat (nautaeläinten pito) eivät sisälly hankeluetteloon, joten niihin ei sovelleta YVA-menettelyä YVA-lain 3 §:n 1 momentin nojalla. YVA-

menettelyä tulee kuitenkin soveltaa myös hankeluetteloon kuulumatto-
maan hankkeeseen tai olemassa olevan hankkeen muutokseen, jos
tämä todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri
hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 §:n 1 momentissa tar-
koitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristö-
vaikutuksia. (YVA-laki 3 § 2 momentti) Päädetäessä arviointimenettelyn
soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä YVA-lain 3 §:n
2 momentissa säädetään, otettava huomioon *hankkeen ominaisuudet* ja
sijainti sekä *vaikutusten luonne*. Päätöksenteon perustana olevista teki-
jistä on säädetty tarkemmin YVA-lain liitteessä 2 ja eräiltä osin myös
YVA-asetuksen (277/2017) 2 §:ssä. (YVA-laki 3 § 3 momentti)

Hankkeen ominaisuudet

YVA-lain liitteen 2 kohdan 1 mukaisesti hankkeen ominaisuuksia on tar-
kasteltava ottaen huomioon erityisesti: hankkeen koko, yhteisvaikutus
muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa, luon-
nonvarojen käyttö, jätteiden muodostuminen, pilaantuminen ja haitat, ih-
misten terveydelle koituvat riskit sekä sellaiset suuronnettomuus- ja/tai
katastrofiriskit, jotka ovat varteenotettavia hankkeen kannalta.

Edellä mainittujen tekijöiden valossa nyt kyseessä olevassa hankkeessa
on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota
hankkeen kokoluokkaan sekä siihen, kuinka toiminnan mittakaava hei-
jastuu hankkeen aiheuttamaan ympäristökuormitukseen.

Kyse on eläinmäärissä tarkasteltuna poikkeuksellisen suuresta lypsykar-
janavetasta. Vaikka nautaeläimet eivät kuulukaan YVA-lain hankeluette-
loon, voidaan nyt kyseessä olevaa hanketta suhteuttaa kokonsa puolesta
hankeluettelossa mainittuihin eläinsuojiin hyödyntämällä laskennassa
ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteessä 3 säädettyjä eläinyksikköker-
toimia. (Vrt. HE 102/2018 vp, s. 10 ja ympäristöhallinnon kotieläintalou-
den ympäristönsuojeluohje 1/2010, s. 35–36) Eläinyksikkömäärissä ver-
rattuna nyt kyseessä oleva hanke on muutosten jälkeen kooltaan yli kol-
minkertainen hankeluettelon kohdassa 1 b mainittuihin 3 000 sian (paino
yli 30 kg/sika) sikaloihin verrattuna. Muutos itsessäänkin on eläinyksik-
kömäärissä tarkasteltuna yli 2,5 -ertainen mainittuihin sikaloihin verrat-
tuna.

Hankkeen kokoluokka vaikuttaa myös siitä aiheutuviin päästöihin. Kuten
jäljempänä olevasta taulukosta 1 ilmenee, muutoksen jälkeen hankkeen
vuosittaiset laskennalliset ammoniakki- (NH₃), typpi- (N) ja fosforipäästöt
(P) ylittävät monikertaisesti hankeluettelossa aina arviointivelvolliseksi
säädettyistä sikaloista aiheutuvat vastaavat päästöt. Huomionarvioista on
myös se, että nyt kyseessä olevassa tapauksessa pelkästään aiottu muu-
tos on suurempi kuin aina arviointivelvolliseksi säädetystä sikalasta ai-
heutuvaksi katsottavat laskennalliset päästöt.

Taulukko 1. Hankkeen vertailu YVA-hankeluettelon mukaiseen lihasikojen määrään.

	Lypsy- lehmät	Hiehot, yli 12 kk	Lehmä- vasikat (6–12 kk)	Vasi- kat (<6 kk)	Eläinyksi- köt	kgNH ₃ /a	N kg/a	P kg/a
Nykyi- nen lupa	150	137		30	2474	7206	25312	3280
Laajen- nus	618	89	173	150	7619			
Muutok- sen jäl- keen	768	226	173	180	10093	33389	114632	15062
Hanke- luettelo- vertailu, 3000 si- kaa					3000	9900	38100	7500

ELY-keskuksen lupahakemuksen pohjalta koostaman taulukon tiedot perustuvat päätöksen tekohetkellä voimassa olevan ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteessä 3 (1166/2018)) esitettyihin eläinyksikkökertoimiin sekä kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen 1/2010 taulukoissa 2 (NH₃) ja 5 (N) sekä ohjeen liitteessä 3 (P) esitettyihin lukuihin. Hankkeen ikäryhmien jaottelu on vireillä olevan ympäristölupahakemuksen mukainen, pl. lupahakemuksessa mainitut hiehot 6–12 kk, jotka tässä laskehtuna lehmävasikoiden 6–12 kk kertoimella.

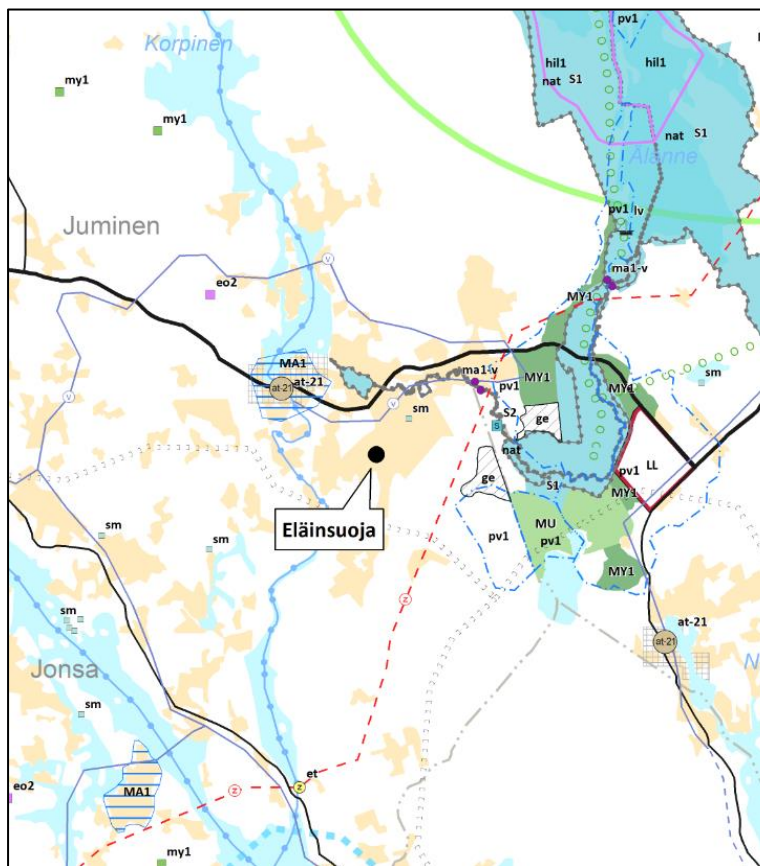
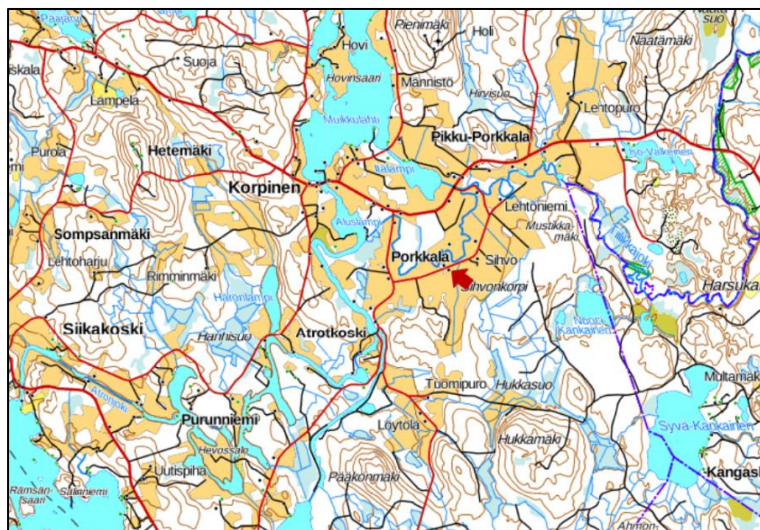
Edellä mainittujen seikkojen perusteella on ilmeistä, että nyt kyseessä olevassa tapauksessa hankkeen koko eläinyksikkömäärissä tarkasteltuna sekä siitä aiheutuvat laskennalliset typpi-, fosfori- ja ammoniakkipäästöt lähtökohtaisesti puoltavat YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen, vaikkakin nautaeläinsuojien ympäristövaikutukset eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia sikaloiden kanssa. Ensin mainitun osalta esimerkiksi hajuhajuhaittoja pidetään yleensä sikaloita vähäisempinä.

Hankkeen sijainti

YVA-lain liitteen 2 kohdan 2 mukaisesti hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö; alueen ja sen maanpinnan alaisten luonnonvarojen (myös maaperä, maa, vesi ja luonnon monimuotoisuus) suhteellinen runsaus, saatavuus, laatu ja uudistumiskyky; sekä luonnonympäristön sietokyky.

Nyt kyseessä olevan hankkeen voi katsoa sijoittuvan mainittuun toimintaan hyvin soveltuvalla alueella. Hankealueella ei ole voimassa asematai yleiskaavaa eikä eläinsuojan alueelle kohdistu myöskään voimassa olevia maakuntakaavamerkintöjä. Karttatarkastelun perusteella eläinsuojan lähiympäristö on kuitenkin ensisijaisesti peltojen ympäröimää maatalousvaltaista aluetta. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 400 metrin päässä eläinsuojasta ja lähin käytössä oleva loma-asunto noin 1,5 km päässä eläinsuojasta. Lähimpään maakuntakaavan mukaiseen kyläalueeseen (at) on eläinsuojalta matkaa linnuntietä noin 2,5 km. Lähimmät suuret asuinkeskittymät ovat Varpaisjärvi, Rautavaara ja Tahkon matkailualue, jotka kaikki sijaitsevat kuitenkin linnuntietä mitattuna noin 15 km etäisyydellä hankealueesta. Rautavaaran kuntaraja on eläinsuojasta lähimmillään noin 2 km etäisyydellä.

Karttaotteet: Sijaintikartta, maakuntakaavatilanne ja lähialueen asuinrakennukset (RHR 2018).

Lupahakemuksesta ilmenevien tietojen mukaan hankkeesta vastaavalla on lannan levitykseen käytössä omaa peltoa 61 hehtaaria. Vuokra- ja sopimuspeltoja on luvanhakuvaiheessa käytettävissä yhteensä 725 ha. ELY-keskuksella toiminnan ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa varten käytettävissä olevien tietojen perusteella osa tilan nykyisistä sopimus- ja vuokrapelloista sijoittuu varsin kauas (enimmillään noin 17 km linnuntietä mitattuna) varsinaisesta eläinsuojasta. Tämä seikka laajentaa hankkeen vaikutusaluetta, mutta toisaalta myös vähentää eläinsuojan välittömään läheisyyteen kohdistuvien vaikutusten voimakkuutta.

Lähin luokiteltu pohjavesialue (Kankainen 0891651, II-luokka) sijoittuu yli 1,5 km etäisyydelle eläinsuojasta. Luontoarvojen näkökulmasta lähimpänä erityiskohteena voidaan pitää Tiilikkajokea, joka kuuluu Älänneen Natura 2000 -alueeseen (FI0600068, SPA/SCI) ja sijoittuu lähimmillään noin 1,3 km etäisyydelle eläinsuojasta.

Nykyinen eläinsuoja sijoittuu lähimmillään noin 100 metrin etäisyydelle Tiilikkajoen vanhasta uomasta. Kyse on vesilain mukaisesta vesistöstä, mutta uoman luonnontilaa on voimakkaasti muutettu. ELY-keskuksella olevien tietojen mukaan uoma on voimakkaasti rehevöitynyt virtaaman vähäisyydestä ja ympäröivästä peltoviljelystä johtuen.

Kokonaisuutena arvioiden hankkeen sijaintipaikkaa voidaan pitää soveltuvana nyt kyseessä olevan kaltaiselle toiminnalle eikä hankkeeseen sijainnin johdosta tule katsoa edellyttävän YVA-menettelyn soveltamista.

Vaikutusten luonne

YVA-lain liitteen 2 kohdan 3 mukaisesti hankkeen ominaisuuksia ja sijaintipaikkaa tarkastellessa on kiinnitettävä huomioitava muun ohessa vaikutusten suuruuteen ja alueelliseen laajuuteen, kuten vaikutusten todennäköinen maantieteellinen alueeseen ja väestömäärään, johon vaikutukset todennäköisesti kohdistuvat. Lisäksi tarkastelussa on huomioitava vaikutusten yleinen luonne, vaikutusten voimakkuus ja monitahoisuus, vaikutusten todennäköisyys, kesto ja toistumistiheyteen sekä yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden vaikutusten kanssa. Huomioon on otettava myös mahdollisuudet vähentää vaikutuksia tehokkaasti.

Nyt kyseessä olevan hankkeen vaikutusten erityisluonteena voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pitää sitä, että toiminnan laajentamisen johdosta olemassa olevan hankkeen vaikutusten voimakkuus, todennäköisyys ja toistumistiheys lisääntyvät. Hanke lisää vesistökuormitusta. Hankkeen johdosta melu- ja hajuhaitat lähialueella lisääntyvät sekä ammoniakkipäästöt ilmaan kasvavat. Toiminnan kokoluokan kasvaessa myös häiriö- ja poikkeustilanteisiin liittyvät riskit kasvavat (mm. lietelantasäiliön rikkoontumisesta aiheutuva päästö). Toisaalta kyse on olemassa olevan eläinsuojan ja siihen liittyvien oheistoimintojen laajentamisesta nykyisellä paikallaan. Toiminnan luonne ei ole muuttumassa siten, että vaikutukset luonteeltaan eroaisivat nykyisen toiminnan vaikutuksista. Kyse on, vaikkakin suuresta, myös Suomelle ja Pohjois-Savolle hyvin tyypillisestä hanketyypistä, jonka todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin ei liity olennaisia epävarmuuksia. Toiminnan sijaintipaikasta johtuen hankkeen vaikutukset eivät kohdistu erityiseen suuren ihmismäärään ja ovat maatalousalueelle tyypillisiä. Lähialueelle sijoittuu nyt laajennettavan eläinsuojan ja saman toiminnanharjoittajan omistuksessa olevan vuokranavetan lisäksi yksi muu ympäristöluvanvarainen eläinsuoja, mutta muutoin hankkeella ei voida sanoa olevan yhteisvaikutuksia muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen muiden hankkeiden kanssa.

Hankkeesta vastaavan lupahakemuksessa antaman selvityksen mukaan tilalla ei ole käytössä sellaisia erityisiä, tavanomaisista poikkeavia, ympäristöhaittojen lieventämiskeinoja, jotka voitaisiin katsoa YVA-lain 13 §:n 1 momentin ja liitteen 2 kohdan 3h perusteella YVA-menettelyn tarvetta vähentäväksi seikaksi. Tilalla olevat lietesäiliöt ovat betoni- ja kumirakenteisia ja rakennettava lietesäiliö aiotaan toteuttaa kumirakenteisena. Lietelantaloissa lannan kuorettuma toimii kelluvana katteena. Kuorettumaa voidaan tarvittaessa edistää puhaltamalla pintaan kuorettumista edistävää materiaalia. Säilörehua varastoidaan olemassa oleviin kattamatto-miin betonirakenteisiin siiloihin, rakennettavaksi aiottuun vesitiiviiseen asfalttikenttään sekä tilakeskuksesta kauimpana olevien lohkojen rehupyöröpaaleihin 3. Siiloista ja säilörehukentältä puristeneste johdetaan lietesäiliöihin. Pyöröpaalit avataan syöttöä varten siilossa, mistä mahdollinen puristeneste menee lietesäiliöön. Lannanlevitykseen on käytössä multaava kalusto.

Edellä mainitun perusteella kyse on varsin tavanmukaisesta eläinsuojatoiminnasta, jonka merkittävät ympäristövaikutukset perustuvat ennen kaikkea hankkeen kokoon, ja jonka vaikutusten merkittävyyttä vähentävänä seikkana voidaan pitää sen sijaintipaikan olosuhteita.

Yhteenvedo ja johtopäätökset

Hankkeen osalta merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät ravinnekuormituksen lisääntymiseen sekä eläinsuojasta ja lannan levityksestä aiheutuviin hajuhaittoihin.

Vesistöjen ravinnekuormituksen osalta merkittävin vaikutus on lannan peltolevityksen myötä lisääntyvä hajakuormitus. Pistemäisiä ravinnepäästöjä voi syntyä päivittäisten tuotantokäytäntöjen (esim. piha-alueiden vedet) ja häiriötilanteiden (esim. lietelantasäiliön rikkoontuminen) seurauksena. Häiriö- ja onnettomuustilanteissa myös polttoaine- tai kemikaalivuodot maaperään ja vesistöön ovat mahdollisia. Nyt kyseessä olevan hankkeesta aiheutuu fosforin ja typen (haja)kuormitusta vesistöön.

Paikallisia vaikutuksia vähentäne se, että käytössä on multaava levityskalusto mutta erityisesti se, että lannan levitys tapahtuu useamman kuin yhden vesistön valuma-alueella. Häiriö- ja onnettomuustilanteiden näkökulmasta eläinsuoja ei sijoitu erityisen riskialttiille alueelle, vaikkakin varastoitavan lietelannan määrä nousee huomattavan suureksi. Matkaa lähimpään vesistöön on yli 100 metriä eikä lähialueelle sijoitu käytössä olevia talousvesikaivoja tai pohjavedenottoa.

Paikallisesta näkökulmasta eläinsuojatoiminnan potentiaalisesti merkittävänä ympäristöhaittana voidaan pitää toiminnasta aiheutuvia hajuhaittoja, jotka kohdistuvat erityisesti eläinsuojarakennusten lähialueelle. Lannanlevityksestä ja etävarastoinnista johtuen hajuhaittoja voi ilmetä myös laajemmalla maantieteellisellä alueella. Nyt kyseessä oleva hanke sijoittuu kuitenkin maatalousvaltaiselle alueelle, eikä sen läheisyydessä sijaitse huomattavissa määrin asutusta. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 400 metrin päässä eläinsuojasta ja lähin käytössä oleva loma-asunto noin 1,5 km päässä eläinsuojasta.

Edellä mainittujen lisäksi eläinsuojasta oheistoimintoihin aiheutuu ympäristövaikutuksia muun muassa jätteiden, melun ja maisemavaikutusten muodossa. Eläinsuojatoiminnasta voi luonnollisesti aiheutua myös muita ympäristövaikutuksia lannanlevityksen ja varastoinnin kautta (mm. vaikutus pohjavesiin). Nyt kyseessä olevassa tapauksessa toiminnan laajentuminen lisää alueelle suuntautuvaa liikennöintiä (tilalle ja tilalta suuntautuva liikenne sekä tilan sisäinen liikenne) ja tätä kautta myös toiminnasta aiheutuvaa jaksottaista melua. Kaiken kaikkiaan edellä mainittujen muiden vaikutusten ei toiminnan sijaintipaikka huomioon ottaen voi katsoa tässä tapauksessa muodostuvan merkittäviksi.

Edellä mainittujen perustelujen valossa ELY-keskus katsoo, että nyt kyseessä olevassa yksittäistapauksessa on olemassa sekä arviointivelvollisuutta puoltavia että sitä vastaan puhuvia seikkoja. Kyse on paitsi kokonsa myös sijaintinsa puolesta varsin erityislaatuisesta hankkeesta. Kokonsa puolesta hankkeen on lähtökohtaisesti katsottava edellyttävän YVA-menettelyn soveltamista. Toiminnan syrjäinen sijainti keskellä maatalousvaltaista aluetta sekä etäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin ovat kuitenkin tässä tapauksissa seikkoja, joiden vuoksi hankkeen vaikutusten ei voi katsoa muodostuvan siinä määrin merkittäviksi, että hankkeelta tulisi edellyttää YVA-menettelyä. ELY-keskus kuitenkin toteaa, että kyse on rajatapauksesta, ja että se on ratkaisuun päätyessään ottanut huomioon muun ohessa sen, että toiminnan laajentaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan muuttamista, missä yhteydessä mm. lähinaapureilla on tilaisuus tulla kuulluksi ennen hankkeen toteuttamista koskevaa ympäristöllistä päätöksentekoa. Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, että vaikka hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, on hankkeesta vastaavan YVA-lain 31 §:n nojalla oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31, 37 § sekä liitteet 1 (126/2019) ja 2;

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 § sekä perusteluissa mainitut.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-lain 37 § 2 momentti)

Tämä päätös on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on ratkaissut johtajan sijainen, kehittämisspäällikkö Kimmo Haapanen ja esitellyt ympäristölakimies Juha Perho.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen

Päätös on nähtävillä sähköisenä verkko-osoitteessa www.ymparisto.fi/yva [kohdassa YVA-päätökset > Pohjois-Savo].

Lisäksi päätöksestä tiedotetaan kuulutuksella 3.–24.7.2019 välisen ajan Lapinlahden kunnan virallisella ilmoitustaululla. Kuntaa on myös pyydetty julkaisemaan kuulutus sähköisessä muodossa omilla verkkosivuillaan. (YVA-laki 13 § 2 momentti)

Jakelu

Hankevastaava saantitodistuksin ja sähköpostilla
Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (sähköpostilla)
Itä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvat vastuualue (sähköpostilla)

LIITE

Valitusosoitus

Tämä asiakirja POSELY/646/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/646/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Haapanen Kimmo 27.06.2019 12:11

Esittelijä Perho Juha 27.06.2019 11:09